

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14
banii; a doua oară 12 banii; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.
Atât abonamentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitat 922.
Scrisori nefrancate nu se primesc.

Costinescu.

Numele acesta s'au învățat să-l cunoască și să-l scrie și cei din presa maghiară. Și-l scriu des colegii șoviniști. «Magyar Kereskedők Lapja», organ al comercianților, marilor industriași și întreprinzătorilor maghiari, îl pun ca titlu la primul lor articol dela 16 Aprilie.

Este cea mai mare laudă la adresa actualului ministru de finanțe — căci de d-sa e vorba — articolul acesta violent încontra d-lui Emil Costinescu.

Și-au găsit în sfârșit și Ungurii nașul. Dl Costinescu îl lovește unde-l mai doare: la pungă. Și-l lovește nu pe Ungurii propriu zisi, căci aceștia nu prea s'au negustori și întreprinzători, ci dă o lovitură neomaghiarilor, celor veniți de curând din Galiția, cari pe cât sunt de șoviniști în politică, pe atât de furioși devin când sunt loviți la — interese.

Să ascultăm numai jelanja lor.

Ei scriu:

„Costinescu. Numele acesta e românesc. El poartă actualul ministru de finanțe al României, un dușman înverșunat al Ungariei și tot așa și Austriei. Puțin ne-ar păsa însă de sentimentele ostile ale acestui domn, dacă n'am fi în ajunul negociării convenției comerciale cu România și dacă n'am exporta anual în țara vecină mărfuri în preț de 20 milioane, care face de altfel 1.46% a exportului nostru. Am putea să nesocotim însă și aceste 20 milioane, mai ales că și România expoartă la noi marfă în preț de 14 milioane coroane; pierderea noastră

n'ar fi deci decât 6 milioane. Noi însă — după ce industria noastră se va fi dezvoltat — aspirăm la piețele din Balcani, acolo vrem să desfacem prisosul fabricațiilor noastre, fiind aproape, ceea-ce întâmplându-se, bunele relații cu România prețuese pentru noi mai mult de 20 milioane.

„Acum însă ministrul de finanțe Costinescu vrea să ne oprească în acest drum. Răsboiul cu România Pam gustat odată și am fost păgubiți în măsură destul de simțitoare. A păgubit și România. Că dl Costinescu totuși vrea să readucă acele vremuri, nu putem înțelege! Dar că așa stau lucrurile, actualul ministru de finanțe al României nu face secret. Se știe anume, că noul tarif vamal el l'a redactat. Ear când acesta a fost dezbătut în Cameră, mai zilele trecute, Costinescu a declarat hotărât, că este gata a ceda în privința moderațiilor vamale până la extrem, se leagă însă cu tărie de pozițiile vamale îndreptate în contra Austriei și Ungariei. Și în cursul dezbaterii speciale s'a și ținut de vorbă, consecuent. Astfel când unii au obiecționat că prea a pus vama pe cai, deși România este necesită să importe cai, Costinescu a declarat că da, asta-i așa, dar tot n'a redus nimic; simplu pentru-că 60% din caii importați sunt din — Ungaria.

„Și aceea se știe că guvernul român a hotărât că după sancționarea noului tarif vamal demuștră toate tratatele de comerț și pentru încheierea altora va începe tratative întâi cu Germania, apoi cu Italia și numai în locul al treilea cu Austro-Ungaria. Ear că dl Costinescu să-și arate și mai mult puterea, a făcut să se voteze o lege în virtutea căreia față de statele cu cari nu s'a încheiat convenție comercială, pozițiile tarifului vamal se vor uca cu 50% ear pentru mărfurile scutite se va percepe 30%. Dacă nu vom putea deci încheia convenție cu România din cauza pretensiunilor ei exagerate, n'am putea să expoartăm nimic în România și în

urma răsboiului vamal s'ar pune capăt ori-cărui relații comerciale.

Ear răsboiul acesta este foarte verosimil în urma atitudinii d-lui Costinescu care a pus lucrurile pe ascuțit. Pe lângă criza convenției comerciale cu Italia, se mai adaugă acum crisa cu România, drept probă că încheierea convențiilor comerciale sunt enorm îngreunate.

Nouă, se înțelege, ne-ar plăcea ca în toate să domnească raporturi bune între România și Ungaria. N'avem să ne supărăm însă pe bărbatul de stat român cari cu acest privilegiu sau o atitudine hotărâtă față de guvernul maghiar. Ci mai ales avem să-l laudăm în măsura în care ei dau guvernanților noștri să înțeleagă și simțiască, că România este o putere, că nici în relațiile comerciale nu pot să se facă înlesniri, câtă vreme în viața politică sunt atâtea de zis. Cum adică: aici, acasă, presa maghiară și guvernul care stă sub influența marilor capitaliști overi, să lovească în noi ear dincolo, în România ei să exploateze de asemeni? Ba încă vor ca România să le fie o etapă în drumul spre cucerirea piețelor din Balcani?

Asta nu mai merge. Nu, ci dacă vor bună vecinătate cu țara noastră, mai presus de toate sunt ținuti să trateze bine cu noi, din cauza cărora chiar dacă România nu are interes a se strica cu vre-un vecin, hotărât însă că nu poate avea simpatie nici solitudine pentru cei-ce ar încasa bucurii milioanele României, dar de interesele neamului românesc nu vor să știe.

RIVALII.

Roman de Max Kempner Hochstädt. 10

„Da ruinat“ repetă bătrânul. „Și, aș fi de mult, dacă dînsul nu de mult mi-ar fi venit în ajutor“.

Tu, se înțelege, ești prea mult ocupată de afacerile tale egoiste ca să observi grijile cari au încărunțit capul tatălui tău. Așa dar să știi, odinioară bogatul domn de Hedberg, sta înaintea falimentului, apa ni-a ajuns până la gât și ca și unul care se înecă și să prinde de un pai ca de ultima speranță, — așa așteptam eu reîntorcerea baronului.

El veni, și cu o nobleță, fără a se gândi, îmi oferii enorma sumă de care aveam lipsă. Lui îi mulțumesc esistența, onoarea, ba chiar și viața mea, pentru-că n'aș fi putut suporta ruina. Tu încă lui poți să-i mulțumești toate aceste și cred că îți vei trage consecvențele din cele petrecute“.

Cu aceste cuvinte părăsi odaia, lăsând-o pe Gerda într'un chaos de gândiri și sentimente a căror rezultat era apoi o desperare ce o sdrobia. Așa dar acesta a fost motivul pentru care tatăl ei se purta așa de curios în timpul când dînsa era logodită! Era fără grije, se știa într'o esistență sigură și acum se văzu d'odată căzută ca din înălțime. Au ajuns s'eract, chiar acum i-a spus-o tatăl ei. Și numai pentru a păstra aparența, ca să pară toate cum au fost, dintr'o teamă care era de ris, ca nu cum-va să l pără-

sească prietini, pentru aceasta s'a dat el în mâna acestui om, pe care dînsa îi ura instinctiv și-l disprețuia. Și pe dînsa a destinat-o tatăl de jertfă? Ea să fie mijlocul de platire, o sclavă albă care să fie dată celui ce dă mai mult. O nu! Mai bine un trai în sărăcie susținută de munca mânilor ei, decât o viață întreagă să poarte un jug urgisit.

Cu încetul deveni mai liniștită și se pregăti cu hotărâre firmă pentru lupta care o aștepta.

IX.

Și începu.

Zi de zi făcea tatăl ei observări cari aveau să facă impresii asupra ei; descria caracterul tinerului profesor în colorile cele mai vii și preamăria fericirea unei căsătorii care este zidită pe bunăstare, grad de cultură egal și același nivel în societate.

Ea nu-i contrazicea, căci îi venea greu să răpească bătrânului cu o singură lovitură toate iluziile și să ajungă cu dînsul la o ruptură. Spera însă mântuire. Dar de unde să vie aceasta?

Baronul venea la dînsii ca și mai înainte, par'că nu s'ar fi întâmplat nici cel mai mic lucru. Nu făcea nici aluzii la speranțele și dorințele sale, cu atât mai mult îi exprimau privirile aceea ce i-se petrecea în suflet. Și așa ori cât de silă îi era ei de societatea baronului, de voia tatălui ei trebuia să-l sufere.

Și cum zilele treceau fără ca dînsul să se apropie de ținta dorită, îl vedea devenind din

ce în ce mai nervos și impacient. Și tatăl deveni mai moros și uricios, părea că baronul zilnic îi amintește că este în mâinile lui.

Mai aproape, tot mai aproape era ora când să împlina anul de când iubitul mort își luase adio dela dînsa. Atunci într'o zi descoperii dînsa ceva important. Baronul făcuse descrierea celor petrecute în voiași și opul îl predase unui editor german.

Un exemplar legat în deosebi pompos l'a daruit baronul familiei Hedberg și Gerda afla o deosebită plăcere în a se tortura prin cetitul cărții care-i renoia din nou durerea pentru cel pierdut. La un anumit loc, unde era vorba de pregătirile făcute de ambii încă înainte de a pătrunde în deșerturi, ca un fulger de-odată îi trăsni idea în cap: Asta trebuie că ai mai cetit-o unde-va.

Și cât mai mult se gândia, cu atât îi era mai clar. Cuvintele îi veniau atât de cunoscute și totuși înzădar își chinuia creierul, aruncă cartea la parte și cercă să-și îndrepte sufletul obosit de gânduri în alte părți, totuși acela mereu să întoarse la idea de mai înainte.

Și de-odată i-se făcu lumină în suflet; cu grabă nervoasă se repezi la biroul ei, scoase scrisorile lui René și le cetii cu ochi aprinși. Și în sfârșit ajunse la cea din urmă.

Trad. de Hortense B.

(Va urma).

Sinodul Eparchiei Aradului.

— Deschiderea solemnă. —

Eri, Dumineca Tomii, Sinodul Eparchiei Aradului a fost deschis cu obiceiuita solemnitate. Deschiderea festivă a fost precedată de serviciu divin în catedrala episcopescă și de chemarea Sfântului Duh. A oficiat însuși P. S. Sa Episcopul I. I. Pap, asistat de Vicarul Orădiei Mari V. Mangra și alți membrii ai clerului.

Biserica a fost plină de credincioși, ca la Paști. Corul a cântat compoziții de ale dlui profesor Trif Lugojan, care s'a dovedit cu acest prilej nu numai bun conducător de cor, dar și compozitor de seamă.

Membrii sinodului s'au adunat în sala cea mare a Seminarului, unde puțin după orele 12 P. S. Sa Episcopul a deschis ședința printr'un discurs pe care-l vom publica în întregime, discurs primit cu aprobări.

S'a citit apoi lista membrilor și s'a constatat că sunt de față 44 deputați, deci Sinodul se declară capabil de a aduce hotăriri valide.

Sunt absenți: V. Babeș, dr. G. Cosma, Paul Fășie, Iosif Gallu, dr. Halic, V. Hamsea, Andreiu Horvát, Ioan Pap, dr. G. Popovici, dr. N. Popovici, G. Sârb, dr. I. Trailescu și M. Veliciu.

Se prezintă credenționalele nouilor aleși în cercurile Halmagiu, Giula, Vășcău și Oradia.

Actele sosite la biouru se împart diferitelor comisii.

Se acordă mai multe concedii.

C. Gurban propune ear' Sinodul primește ca discursul rostit de P. S. Sa Episcopul să fie cuprins în procesul verbal al ședinței.

P. S. Sa ridică ședința la ora 1.

Geandarmii în biserică.

— Telegramă dela Șişești. —

Duminecă după amiază am primit următoarea telegramă:

Șişești, 17 Aprilie.

Credincioșii adunați din loc și din jur să serbeze aici Isvorul Precistei au fost împedicați cu puterea și violența geandarmilor înarmați postați la intrarea în biserică. Chiar cultul divin, precum și procesiunile religioase au fost oprite cu forța armelor. Poporul e cuprins de nemărginită durere și indignațiune. S'a făcut telegrafice arătare la Papa dela Roma și la Majestatea Sa Monarhul nostru. Tot poporul protestează înaintea lui Dumnezeu și a lumet culte contra acestor sâlbăticii.

Dr. Vasile Lucaciu, preot.
Daniil Andreica, episcop.

Din parte-ne n'avem destul de aspre cuvinte să infierăm această procedură administrativă. Cum: nici în biserică să nu mai fie Românii cruceați, nici serviciul divin să nu fie respectat?

Alăturăm protestele noastre la ale braviilor frați din Șişești, atât de adânc jigniți în simțul lor religios.

Incăpăținarea patriarhului ecumenic.

Guvernul Turciei a comunicat patriarhului ecumenic, să caute un modus vivendi cu cuțovlahii, la care patriarhul a răspuns, că el stăruiește a escomunica pe preotul român Teodor din Monastir, care voește cu ori-ce preț să introducă limba românească ca limba liturgică.

Patriarhul a mai adăugat că pentru cele câte-va familii românești din Monastir, nu se poate ridica o biserică patriarhală. Patriarhul atrage atențiunea serioasă a Porții asupra efectelor ce a avut schisma Bulgarilor, căci, zice el, nu este vorba aci despre o chestiune bisericească, ci de una politică.

Patriarhul a repetat cererea sa de mai înainte ca să se aresteze preotul Teodor și să fie adus la Constantinopol, ceea-ce Poarta a refuzat, recomandând patriarhului o împăcare cu Cuțovlahii.

Românii le cer acum, ca să se alterneze liturgia, adică într'o Duminecă să se citească românește, iar în alta grecește cum se face la Uesküb, cu Sârbii.

Este probabil că dacă nu se va ajunge la o înțelegere cu patriarhul — Poarta sau puterile vor fi chemate să hotărească ele, asupra acestui diferend.

Din străinătate.

O lege istorică.

Una din legile istorice sună că: faptele în istorie se repetă, adică, popoarele trec cu tot timpul petrecut prin aceleași faze.

În „Européen“ se face o comparație a faptelor petrecute în Franța în secolul IX-lea și secolul XIX-lea. Publicăm în întregime această comparație care credem că prezintă un oare-care interes.

Sfârșitul fazelor marelui străluciri.

800.—Carol cel Mare sfârșit ca împărat de Papa Leon III.

803.—Apogeul domniei lui Carol cel Mare: tratatul cu Nicephore. Imperiul francez se întinde până la Sava.

814.—Moartea lui Carol cel Mare.

1804.—Napoleon I. sfârșit ca împărat de Papa Piu VII

1807.—Apogeul domniei lui Napoleon I: tratatul dela Tilsitt. Imperiul francez se întinde până la Niemen.

1814.—Abdicarea lui Napoleon I.

Originea fazelor decadenței.

820.—Invasiunea Normanilor.

830 și 833.—Răscoala fiilor lui Ludovic Piosul. Împăratul este depus și detronat.

846 și 849.—Primele ordonanțe prin care seniorii își arogă dreptul de a alege pe suzeran, de a face dreptate și de nu a da ajutor regelui, exceptând cazul de războiu general.

853 856 868.—Noi invasiuni și jefuirea Parisului de Normanzi.

870.—Tratatul dela Meerssen care restrânge granițele Franței până la Meusa. Lorraine devine cauza conflictului perpetuu între Gallo-Franzi și Germani.

877.—Capitularea de la Ancéry-pe Oise care consacră revoluțiunea feudală.

886.—Normanzii amenință Parisul cari cumpără salvarea sa pe prețul de 700 livre.

1814 și 1815.—Invasiunea aliaților.

1830 și 1848.—Revoluțiile. Decăderea lui Carol X. și Ludovic-Filip.

1849.—Stabilirea republicei cu un președinte și o adunare legislativă aleasă cu votul universal direct.

1870-71.—Invasiunea în Franța a Germanilor. Capitulația Sedanului, dela Metz, și dela Paris.

1871.—Tratatul de Francfort prin care Prusia cucerește Alsacia și o parte din Lorrena.

1875.—Votul adunării naționale, constituția dela 24 Februarie care consacră forma de guvernământ republicană.

1886.—Prusia are intențiunea de a ataca Franța. Războiul n'a fost evitat de cât prin intermediul Rusiei.

Războiul ruso-japonez.

Admiralul japon Togo. Corespondentul lui Figaro, scrie despre admiralul Togo următoarele: Numele admiralului Togo este în gura tuturor.

Togo, îmi spuse un Japonez într'o zi, este un erou năprasnic, Știi d-ta ce-a făcut el în războiul cu China? A tras cu pușca asupra Japonezilor. Ascultă: Japonezii se cereau, iar Chinezii nu voiau să se bată; atunci Togo a luat pușca și a tras în Japoni, soldații crezură că glonțul a venit din partea Chinezilor și lupta începu.

De asemenea se citează mai multe proverbe a le lui Togo.

Ordinul, prin care era numit ca admiral l'a găsit bolnav în pat. Se ridică zicând:

„Îndată ce voi pune piciorul pe corabie, mă voi însănătoși“.

Apoi zise: „boala am învins'o; mai am să înving a um pe dușmani“.

Când plecă la luptă, un prietin îl întrebă despre ce trebuie să-i spună femeii sale. Togo răspunse:

„Nimic; cel mult, că eu îi poruncesc să nu-mi scrie nimic“. Un răspuns cu adevărat spartan sau roman.

După prima luptă, când i se anunță, că vasele inimice au fost avariate, el răspunse: „le vom repara noi“.

Când își luă rămas bun de la soția sa, zise:

„Acum n'am nici tată, nici mamă, nici frate, nici soră nici soție, nici copii; nu voi să am alt gând de cât patria și cred că nu mă voi întoarce viu din război“.

Cu această ocazie își lăsa prin testament toată averea sa statului. Femeea sa, tinăra, consimți fără să spună un singur cuvânt.

Corespondentul pune următoarea întrebare: Care din amândoi a adus o mai mare jertfă pentru Patrie?

Vaporul Petropavlovsk.

Vaporul „Petropavlovsk“ era cel mai mare și mai important cuirasat al Rusiei.

Fusese construit în 1884; avea o capacitate de 11250 de tone și făcea 16 noduri pe ceas. Avea 4 tunuri cu tir rapid de calibru 15 centimetri, 36 de tunuri mai mici cu tir rapid și 40 de tunuri obicnuite.

Amiralul Macharof.

Amiralul Macharov era unul dintre cei remarcabili ofițeri superiori ruși și cel mai cunoscut în străinătate.

Moartea sa lasă de sigur regrete și în România, unde amintirea sa e încă vie. El luase parte și se distinsese în războiul româno-rus-turc din 1877, în timpul cărui comandase o navă a companiei maritime din Odesa. Cu privilegiul atacului de torpile dirijat de Marele Duce Constantin contra năvilor turcești „Seitl“, „Idjolie“ „Mahmudie“ și „Hasan-Sefhet“, tinărul ofițer Macharov a dovedit, încă de pe atunci, că are stofă de amiral.

În urma primei înfrângerii a Rușilor dela Port-Arthur, amiralul Macharov, fu trimis anume în Extremul-Orient spre a lua comanda supremă a flotei ruse în locul amiralului Alexiev.

Și chiar în acest scurt timp, de când avea comanda supremă, a știut să facă câte-va lovituri de forță, dintre care cea mai remarcabilă a fost unirea flotei dela Port-Arthur cu cea din Vladivostok, adevărată genialitate militară care a provocat admirația cercurilor competente din întreaga lume.

Invențiile lui Macharov.

Amiralul Macharov era și un matematician și tehnician distins.

Dotat cu o ingeniositate remarcabilă, are la activul său o serie de invenții aplicate nu numai la marina rusă ci și în marinele străine.

Unul din instrumentele inventate de dînsul și care în toate marinele poartă numele lui, e un aparat care servește a astupa găurile prin care poate pătrunde apa în micile bastimente.

Acest aparat consistă într'o imensă pânză pe care o strecoară sub navă și oprește năvălirea apei, un timp suficient pentru-ca nava să poată ajunge în port. Acum căți-va ani propuse

pentru a micșora primejdiile ciocnirilor pe mare, ca vasele să fie prevăzute cu o prelungire de lemn care rupându-se succesiv să înlăture cu deservire ciocnirea vasului.

Accastă invenție nu a fost apucată.

El este inițiatorul unui dispozitiv grație căruia obuzul poate să traverseze plăcile de oțel a căror suprafață a fost întărită prin cimentare.

Invenția amiralului Macfarlov care a făcut mari servicii marinei ruse este aceea a năvilor sfărâmatoare de ghiață, destinate a menține liberă intrarea a porturilor în timpul iernii.

Fortificațiile Rușilor pe malul drept al Ialului par a nu fi ispravite, nici legate între ele, deci nici în stare de a fi apărate, măcar că se aflau acolo cinci-spre-zece mii de Ruși. Japonezii au trecut Ialul la 25 Martie st. n. Joi înainte de Paști. La Tatungkan ar fi fost o ciocnire neînsemnată cu Rușii; Antungul ar fi în mâinile Japonezilor, cari au găsit acolo 6 tunuri părăsite de Ruși. Antungul e în Mancuria pe malul stâng al Ialului, Tatungkan e ceva mai departe pe malul mării în Mancuria. O depeșă spune că Rușii fac un pod peste Ialu, la Koșan sau Kolșan, se vede că Japonezii îl vor fi făcând, căci Rușii au părăsit țărmul stâng și nu mai au nevoie de a face pod.

La Ialu au ajuns pe uscat avangarda armatei I-a a Japoniei care e sub comanda generalului Kuroki. Armata a II-a sub generalul Oku, debarcă la Yongampho, în Coreea, lângă gura Ialului. Yongampho la 35 de klm. spre sud de Vigiu.

Japonezii la începutul războiului au debarcat oștii la Cempulpo, de unde au înaintat de-au ocupat Seul, capitala Coreei. Din Cempulpo înfătoșă multe greutăți, însă alegere nu aveau, pentru-că porturile nordice erau înghețate. Mai târziu au început a debarca mai la Nord, la Cinampho, la gura fluviului Tatong, de unde concentrarea la Pioengian a putut să se facă mai lesne.

La 10 Martie st. n. au sosit la Cinnampho 12 vase japoneze de transport; iar altele 30 cu 20.000 de oameni se așteptau. Dar n'au debarcat, ci au stat o lună de zile pe vase, până ce au primit acuma de curînd poruncă să plece la Yongampho. Totodată transportul cel mare a plecat din Japonia de-a dreptul la Yongampho. Așa că au sosit acolo 40 de vase de transport cu armata a II-a, când armata I-a a ajuns la Ialu. Se mai așteaptă div. a 3-a spre a o completa.

Prudența Japonezilor e atât de mare încât debarcarea nu se face pe malul drept, măcar că Rușii l-au părăsit, și de bună seamă în cea mai mare parte la Yongampho, iar pe Ialu a trecut numai o avangardă. Debarcările la Takusan sau la Takungan se vor face numai după ce se vor fi ocupat poziții înaintate spre munți. Pentru debarcarea armatei a II-a vor trebui 10-14 zile; căci nu se debarcă numai oamenii, dar și cai, tunuri, etc., provizii.

Deci fără jertfe mari Japonezii au 65.000 soldați luptători cu 216 tunuri și cu 20 de escadroane de cavalerie la Ialu.

Catastrofa vaporului Petropavlovsc continuă a ocupa întreaga lume, mărind agitațiunea și nedumerirea asupra nimicirii lui și împregiurarea, că până-acum nu s'a putut descoperi adevărata cauză a nenorocirii. La asta se mai adaugă și moartea celebrului pictor Veresciaghin, care împreună cu Tolstoi a fost unul dintre cei mai mari și vestiți fii ai patriei sale și care tot așa, ca apostolul păcii dela Iasnaia-Poiana a fost un fervent propovăduitor al păcii.

Despre lupta navală dela 15 c. nu avem încă amănunte; ziare engleze însă aduc știrea, că Japonezii au debarcat lângă Culiang pentru a încungiura Port-Arthurul.

Vestea asta, deși flota rusă slăbită în mod însemnat în urma deselor lovituri ale adversarului ușurează ori-ce mișcare strategică a flotei japoneze, trebuie să o primim cu rezervă.

Lăsăm să urmeze aci telegramele de ieri:

Londra, 16 Aprilie. Locțiitorul Alexiev a sosit ieri la Port-Arthur. Scopul călătoriei sale este cercetarea stărilor din port și căutarea corpului lui Makarov.

Azi înainte de amiază un încrucișător și trei vapoare au explorat portul pentru a afla corpul lui Makarov. Marea încă și acum aruncă în continuu multe cadavre rupte și mutilate în urma exploziei.

Petersburg, 16 Aprilie. Corpul lui Makarov n'a putut fi aflat. Doi încrucișători erau aproape să fie surprinși de flota japoneză, din năntea căreia cele două bastimente ruse s'au refugiat grabnic în port. Se crede că Japonezii azi vor bombardă din nou portul.

Londra, 16 Aprilie. Lui Morning Leader îi se telegrafează lui Tien-tșin, că Japonezii au încercat să debarce trupe cu scop de a încungiura Port-Arthurul.

După Daily Telegraph ca loc pentru debarcare a fost designat Culiang, care se află la o îndepărtare de 40 mile dela Port-Arthur.

Petersburg, 16 Aprilie. Locțiitorul Alexiev a adresat ieri Țarului următoarea telegramă:

Cu cel mai profund respect anunț Majestații Voastre, că azi la 9 și jumătate flota japoneză constatătoare din 14 vase de război și împărțită în două diviziuni a bombardat din Liao-tșang alternativ forturile și orașul portului Arthur, trăgând peste tot 185 focuri. Flota noastră spriginită de Pobieda și de bateriile din forturi a ripostat. Pe bord 5 soldați au fost vulnerați. Dintre soldații marinei n'a fost nici unul rănit, nici vase n'au fost avariate.

Londra, 16 Aprilie. Lui Times i-se comunică din Tokio următoarele: Armata japoneză este stăpână pe țărmul stâng al fluviului Yalu, și de oare-ce și calea ce duce la mare încă se află în puterea Japonezilor, ei sunt stăpâni și pe gura râului; astfel ei se află în poziția favorabilă de a putea încungiura aripa dreaptă a armatei ruse, când doresc.

Petersburg, 16 Aprilie. Se confirmă știrea, că Vasilij Vereșciaghin, celebrul pictor, care a mers pe câmpul de război împreună cu generalul Kuropatkin, a fost și el pe vaporul Petropavlovsc, unde a perit împreună cu ceilalți.

Petersburg, 16 Aprilie. Conform știrilor sosite aici, China mobilizează, prin ceea-ce s'a dovedit destul de evident, că guvernului chinez nu-i pasă de neutralitate. Cei mai excelenți generali chinezi au părăsit Pekingul, plecând la locul destinat. Comandantul suprem al oștilor chineze de nord, generalul Ma a plecat din Peking în trăsură, grăbind spre zidul cel mare chinez.

Guvernul trimite mereu trupe în Mandșuria, cari au și sosit la Kalgan. Această mobilizare fățișă a Chinei a provocat mare agitațiune în Petersburg.

Londra, 16 Aprilie. Rușii au proclamat pretutindenți în insula Liao-tong starea de asediu.

Londra, 16 Aprilie. Guvernul rus a adus la cunoștința guvernului englez și al Statelor-Unite, că pe toți acei raportați, cari umblă cu vapoare și se folosesc de telegrafia fără sîrmă, îi va considera ca spioni, și îi va împușca, iar vapoarele lor vor fi scu-

fundate. Ziarul „Times“ protestează contra acestei proceduri, iar guvernul american a făcut demersuri pe lângă ambasadorul sus pentru revocarea acestei note.

Concertul Popovici-Dima în Orăștie.

Sub acest titlu „Libertatea“ scrie:

Marți în 12 a. l. c. conform anunțului și programei publicate în „Libertatea“, s'a dat mult doritul concert arangiat de artiștii noștri Dimitrie Popovici, D-na Maria Dima și George Dima.

Publicul dornic de a petrece o seară în sferă mai înaltă, într'o lume mai ideală, s'a prezentat din loc și din depărtare într'un mod mulțumitor.

Inteligența română și străină împodobeau sala dela „Transilvania“.

Ca să nu las pe on. cetitorii prea mult în așteptarea concluziunii ce aș trage din espunerea pe rînd a prestațiunilor fie-cărui artist, anticipez, că totul a fost un deliciu, totul perfect, totul o mândrie națională!

Acel Popovici, care a cucerit cu cântul său o lume întreagă, care să preumblă cu glasul său dela cele mai profunde tonuri până la cele mai înalte ce un bariton le poate ajunge, și aceasta cu o ușurătate așa de mare, încât abia-l poți urmări cu auzul, acel Popovici, mă va scusa, dacă nu aflu cuvinte de potrivite pentru a-l gloriifica. Este prea mare, ca peana mea să-l poată descrie!

Dacă însă on. cetitor vrea totuși să vadă impresiile lăsate în sufletul meu — apoi eată oglinda palidă, din care să reflectează următoarele constatări: Cântăreț perfect, dramatic perfect, prezentă răpitoare, african ce te nspăimântă și doimitor cum rarî Români! (Aplausele pară și acum le mai aud).

Doamna Maria Dima a cântat la noi pentru prima dată și nu fără cuvînt a fost distinsă de M. S. Regina României, căci posedă o voce voluminoasă și plăcută — iar ce privește școala, e destul să știi că și-a avut de măiestru pe soțul d-sale G. Dima. Un lucru mi-s'a părut mie nu tocmai bine ales și anume: Piesele cântate nu au imbiat d-nei Dima ocaziunea de a-și arăta vocea în toată estensiunea ei, fiind cîe ținute cam tot la aceeași distanță în seară. Ce privește predarea și ținuta, a fost la culme și impunea. Tinerimea noastră a răsplătit-o, pe lângă aplausele publicului, și cu un buchet frumos cu puternică fundă tricolor.

Ce să zic de dl Dima? Mai toți cunoaștem pe acest Rubinstein românesc, care pe lângă că e un dirigent neîntrecut, un compozitor mult apreciat, dar apoi la acompaniare te face să crezi că acuși uită pe cântăreț în jocul său minunat pe tastele instrumentului său și mă prind că la acompaniarea baladei din op. „Africana“ nu știu ce să-i fi făcut și nu te ar fi simțit, atât era de aprofundat în greaua acompaniare!

Telegrame.

Portsmouth, la 14 Aprilie. Ieri seara torpiloarele au făcut exercițiu de atac contra portului Portsmouth. Când torpiloarele au încercat cu ajutorul reflectorilor să pătrundă pe neobservate în port, vaporul Peazer s'a năsipit. Se afirmă, că dintre personalul aflător pe vapor nime nu și-a pierdut viața. Vaporul a fost cu greu scos la larg.

Vashington, la 14 Aprilie. Conform unei telegrame din Persaona (Florida), sosită la ministerul de marină pe vaporul de război Missori a explodat sub durat aexecițiului de tiraj un turn de panțerat. Explosia aceasta a pricinuit moartea a 29 oameni. Accidentul s'a întimplat pe la amiază. În docuri s'a întimplat explozii. Cadavrele au fost mutilate întră atâta, încât n'au putut fi recunoscute, iar hainele de pe nefericiți au ars total.

Pulermo, la 14 Aprilie. Cardinalul Celeria a murit.

La comitat!

Vicișpanul comitatului Aradului a convocat reprezentanța comitatensă în adunare generală ordinară pe ziua de 25 Aprilie.

Atragem de acum luarea aminte a membrilor români să-și întocmească așa lucrurile, în cât să fie cât mai mulți la ședință. Ba ca o înaltă datorință să-și socotească toți a fi de față și a sări întru apărarea drepturilor poporului.

ROLUL TRANSIBERIANULUI.

Transiberianul are în războiul actual un rol de primul ordin. Cu cei 9000 de km. de cale unică, Transiberianul este singura arteră prin care Rusia va rămâne în comunicație cu Extremul-Orient, să-l întărească, să-l aprovizioneze cu hrană și muniții.

Neuer Züricher Zeitung publică un foarte interesant articol asupra capacității de transport a acestei linii, scris de un oficer superior elvețian. Autorul articolului ia ca unitate de măsură numărul și lungimea trenurilor, cari pot fi îndreptate într-un sens sau în altul. Trebuie negreșit, ca vagoanele de transport să se întoarcă toate la punctul de plecare. Durata călătoriei nu intră la socotă: îndată ce un tren sosește la destinație, celelalte se succed după formula stabilită.

Numărul trenurilor cari pot să circule pe o linie unică, depinde de intervalul ce separă două garajuri sau două încrucișări și de timpul pe care trenurile îl pun pentru a parcurge acest interval. Trenurile militare de pe Transiberian, mergând cu o înălțime de 25 km. pe ceas, și distanțele maxime între stațiuni fiind cam de 40 de km., ele parcurg această distanță într-o oră și 36 minute; trenul cu vagoane goale face aceeași distanță în același timp; trenurile se vor succeda așa dar, la o distanță de 3 ore și 12 minute cel puțin, ceea-ce face 7 trenuri în 24 ore cel mult. Odișna necesară echipelor de oameni neregularitățile inevitabile, întâzieri, reparațiuni, etc., fac ca în acest calcul să se reducă cel puțin un tren. Vor rămâne dar 6 trenuri în 24 de ore; aceasta e capacitatea de transport a Transiberianului.

Lungimea trenurilor depinde de mai mulți factori: în primul rând de lungimea garajurilor, de felul cum au fost puse șinele și traversele, de înclinarea rampelor, de raza curbilor și de soliditatea podurilor. În general se calculează pe osii nu pe vagoane.

După un document oficial, ce e drept, din 1900, Transiberianul a fost construit pentru-ca să poată circula în 24 de ore, trei trenuri militare duble, de o greutate de 18.000 puzi (a câte 13,4 kgr fac 300 de tone), cu 30 de osii. Călătorul Eugen Zobel a notat că în 1900, cu privilegiul răscoalei Boxerilor, nu s'au putut îndrepta spre Extremul-Orient, în termen mijlociu, de cât trei „demi-trenuri“ pe zi. Cele șase trenuri de cari a fost vorba adinea-ori sunt jumătăți de trenuri, de 30 de osii, cu câte 150 tone fie-care tonaj brut, fără locomotivă. Din acestea rezultă că Transiberianul poate duce, pe fie-care 24 de ore, 900 de tone brute, cu 180 de osii.

Odată aceste cifre stabilite, autorul articolului cercetează ce capacitate de transport reprezintă ele pentru armata ce trebuie concentrată în Extremul-Orient.

Se va avea în vedere mai întâiu că un tren de soldați, călătorind trei săptămâni în șir prin regiunile pustii și reci ale Siberiei, trebuie să fie provăzut cu instalațiuni ce n'ar fi indispensabile unui transport de câte-va ceasuri într-o țară civilizată. Un vagon cu două osii trebuie să fie rezervat personalului trenului; un vagon e pentru bucătărie, cu proviziile sale, împreună cu apa potabilă. Din cele 30 de osii, nu mai rămân disponibile așa dar, de cât 26 disponibile pentru trupă. În Europa se numără pentru fiecare păreche de osii, 36 de oameni ori 7 cai. Dar, în cazul de față oamenii trebuie să doarmă întinși, trebuie să aibe sobă și combustibil: dacă e vo ba de cai, trebuie să aibe nutreț, etc. Este de ajuns dacă numărăm 14 oameni și 3 cai de fiecare 2 osii.

Un regiment de infanterie rusă are: 4 batalioane, pe picior de război, 7 oficeri de Stat-

major, 72 oficeri și de sub-oficeri, 4000 de oameni, din cari 13 eclerori călări, 43 de cai de cavalerie, 150 de cai de transport, 43 de căruțe cu 4 roate și 43 cu două roata, și 2200 de puști.

Pentru a transporta un regiment trebuie: pentru statul-major și biroul său 4 osii; pentru 4000 de soldați (câte 14 de osie): 286 osii; pentru 193 cai, (câte 3 de osie): 64 osii; pentru 120 osii de căruțe: 80 de osii de vagon, sau, în total, 450 de osii.

Afară de aceasta, regimentul trebuie să ducă cu sine nutrimint pentru trei săptămâni, precum și aprovizionări cari să-l permită, în Manciuria, așteptarea celorlalte proviziuni trimise în serviciul intendenței.

Socotind un kilogr. pe zi de om, — împreună cu apa potabilă, — și cincii kilogr. pe zi de fiecare cal ajungem la 250 de tone pentru 25 de zile. Aceste provizii ocupă 64 de osii.

Astfel ajungem la suma de 514 osii, sau 20 de trenuri simple de 26 de osii, pentru materialul rulant necesar transportului unui regiment. Dar, după cum am văzut, neputându-se expedia de cât 6 trenuri simple pe zi, regimentul va întrebuința 3 zile și jumătate pentru a defila pe dinaintea stațiilor. Presupunând că Transiberianul nu va avea altceva de transportat, va debarca în estul Siberiei câte 1000 de oameni pe zi.

Dar războiul n'are numai această singură exigență. Intendența trebuie să îngrijească, fiecare zi, de hrana trupelor cari sunt actualmente în Manciuria, și fiecare sosire de noi trupe, îngreunează această sarcină. Toate aprovizionările cari s'au găsit, au fost îndreptate spre Port-Arthur și Vladivostok, pentru a putea face față necesităților flotei și unui asediu probabil. Aceste provizii disponibile sunt însă foarte mici, și totul va trebui să fie trimis prin Transiberian din Europa sau din Siberia occidentală.

Până acum nu sunt încă, desigur, 200.000 oameni și 25.000 cai în Manciuria, — afară de detașamentele cari puzesc linia, — și Rușii trebuie să calculeze cel puțin cu acest efectiv, dacă vor ca armata lor să se măsoare cu cea japoneză. Dar aplicând nevoilor unei armate așa de mari, socotelile de adinea-ori, ajungem la 325 tone pe zi, necesitând 146 osii, sau șase trenuri de 28 osii disponibile, adică exact tot ceea-ce linia Transiberianului poate transporta.

Așa dar, Transiberianul poate, sau să satisfacă nevoile zilnice ale unei armate de 200.000 de oameni, în Extremul Orient, sau să trimită în fiecare zi câte 1000 de oameni de ajutor, acestei armate; una din aceste corvezi exclude pe cea-laltă.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Aprilie 1904.

Monarchul în Budapesta. Din Viena se comunică știrea, că regele, care Lună încă va mai acorda audiență, la 25 l. c. va sosi în Bpesta. În legătură cu asta amintim și telegrama din Londra, conform căreia împăratul-rege la 23 Iunie a. c. va întoarce regelui Edvard visita. Recepțiunea solemnă, pentru care se fac deja de pe acum întinse pregătiri, va fi cât se poate de strălucită. În onoarea augustului oaspe în palatul din Buckingham se va da un bal de curte, ear în opera Convent Garden o reprezentațiune de gală, la care va lua parte ca dirigent Richter, fostul măiestru de capelă la opera împărătească din Viena, ear doamna Selma Kurz, fosta membră a operei împărătești, va cânta.

— **Dumineca Tomii** în Arad s'a serbat nu numai la catedrală, dar s'a dat cu acest prilej și la Seminar obicnuita producțiune a societății teologilor și pedagogilor, cu un program variat, instructiv și foarte bine executat.

Seara a fost reprezentațiune teatrală și dans la «Casa Națională», aranjată de bravii noștri meseriași.

Vom reveni.

— **Pentru concertul Dima-Popovici** publicul românesc arată un deosebit interes. Deja o parte mare a locurilor sunt reținute de alaltăeri.

D-na și D-l G. Dima au sosit azi în Arad.

— **Di Vincențiu Babeș**, octogenarul fruntaș al vieții noastre publice și-a cerut concediu pe întreaga durată a sesiunii sinodale, ceea-ce i-s'a și acordat luându-se în vedere adâncă-l bătrânețe care-l pune așa zicând în neputința de a face așa drum lung: dela Budapesta și îndărăt. Tot din cauza bătrâneței d-sa n'a luat parte nici la ședințele Academiei Române. După-cum aflăm, d-sa a petrecut sfintele sărbători având în jurul său aproape întreaga familie, dintre care Dr. Victor Babeș, de pildă, a ajuns somitate europeană și podoabă a universității din București.

Urăm veneratului octogenar sănătate și putere.

— **Memorandul teologilor.** Precum aflăm mai amănunțit, Memorandul pe care clericii din Sibiu l'au înaintat Sinodului arhidieceșan, cuprinde 12 puncte, prin cari e rugat Sinodul ca să îndrume consistorul arhidieceșan, să se dispună în Regulamentul seminarial, atât cu privire la primirea teologilor în seminar, cât și cu privire la instituirea de preoți. Să nu se mai primească pentru această carieră de cât tineri maturisanți, și numai câte 30 în cursul I, și să nu mai fie primiți de aceia cari și-au făcut dubioasele lor studii pe la Rákospalota... — Cu privire la întreținerea lor în seminar, nu s'au ridicat în Memorand nici o plânsoare, fiind clericii altfel mulțumiți de actuala conducere a seminarului.

(„Liberatea“).

— **Cununie.** D-șoara Eugenia St. Moga și dl Emil Vinteleriu anunță cununia lor, care se va celebra în 20 Aprilie a. c. la orele 11^{1/2} a. m. în biserica gr-or. din Suburbiul Iosefin Sibiu.

Multe felicitări.

— **Regina Izabela și valoarea banilor.** Ziarul „Gaulois“ povestește următoarea anecdotă drăgălașă despre defuncta regină Izabela: Regina nu avea nici idee despre ceea ce va să însemne o sumă mai mare de bani. Când s'a urcat pe tron, într-o zi a venit la ea nutrițoarea din Asturia a regelui infant Alfonso XII, să imploare ceva ajutor dela regină pe seama nefericirilor din Asturia, cari au îndurat-o o grea încercare în urma unei îngrozitoare catastrofe. Regina a ascultat înduioșată amănuntele întâmplărei desastroase, în urmă chemă mareașalul de curte și îi zisă:

— Dă acestei femei șermane deloc 10.000 duros.

Suma aceasta exprimată în valuta noastră ar fi de 40.000 coroane. La auzul poruncei reginei, mareașalul căuta oare-care pretext de a face să înțeleagă pe stăpâna sa, că atâta ar fi prea mult.

— Fă, ceea-ce ți-am poruncit, rosti din nou regina.

Atunci mareașalului îi veni în minte o idee originală. Luă 10.000 duros, și îi înșiră în absența reginei pe mesele din apartamentele regale. Când regina Isabelle s'a rentors dela plimbare și observă sumedenia de piese de aur, mirată întrebă:

— Ce-i cu suma asta de bani?

— Maiestate, — răspuse mareașalul — aceasta este suma, care ai donat-o nutrițoarei prințului.

— Ai înnebunit? Dă-i zece piese.

Vicleanul mareașal a reușit să facă în modul acesta pe regină să acoarde o sumă mai corăspunzătoare scopului, căruia o destinase.

— **Sărbătorile sfintelor Paști** s'au petrecut din partea Românilor din Budapesta, ca în toți anii de când avem biserică, în deplină bucurie

și înălțare sufletească. Ceremoniile Invierii s'au celebrat de părintele Bogoeviu Duminecă dimineața la 2 ore și jumătate, iar liturgia la 10 și jumătate a. m. Public a fost mult mai ales la liturgia. Și să aștepta fiecare dintre cei de față — și poate cu drept — ca barem în ziua de Paști, să asculte corul studenților universitari; s'a și anunțat altcum în foaia noastră, că va cânta în ziua întâia. Imprejurări neașteptate însă i-au silit pe coriști, să plece deja în ziua de Paști la 8 ore a. m. spre Ghoiroc, unde au concertat a treia zi — și astfel noi am fost siliți de a asculta liturgia dlui Dima, barem în ziua aceasta mare. După cum aflăm, dl Dr. Siegescu, denumit acum de curând preot pentru credincioșii români gr.-cat. din Budapesta, a servit liturgia în capela seminarului roman-cat. din loc. Ce privește vremea, a doua zi a fost frumoasă, în ziua primă a căzut ploaie în două rânduri și partea cea mai mare din zi. („P. R.“)

— **Socialistul Petru Ponta** din Timișoara a fost prins zilele trecute de poliție, fiindcă umbra prin comunele din jur și vorbea cu poporul. Poliția a cerut să se legitimizeze, cine e și ce ocupație are? El n'a putut însă și atunci a fost scos cu jandarii din oraș. Asta-i libertate!

— **Ser nou antistreptococic. Radiul și Ozonul.** Dr. Peham a făcut experienți cu un ser nou contra frigurilor pauperale cu serul preparat de d-rul Paltauf în institutul Statului. S'ar fi dovedit cu totul superior serului Marmorek. În clinica Chrobak, s'a întrebuințat la 26 de femei, primejdios bolnave și multe au scăpat. Dar serul folosește numai când frigurile se datoresc exclusiv streptococilor; contra straphylococilor sau bacteriului coli nu are nici un efect. Cu streptococi infectează singele cailor și apoi, după-ce caili nu mai simt nici o influință, se scoate din sângele lor serum, care e antistreptococic. Se injectează dela 100—250 cent.-cub. bolnavelor. Serul căpătat dela iapa „Elis“ s'ar fi dovedit cel mai bun. (Die Zeit).

— Profesorul F. Richar și dr. R. Schenk au comunicat Academiei de științe din Berlin, că au aflat la Ozon aceleași însușiri ca și la Radium. Astfel ozonul face aerul conducător de electricitate. Ozonul impresionează plăcile fotografice cu Radium. De asemenea face luminoase alte obiecte; tot astfel ca și Radium, dă căldură, descompunându-se. Invățați sus numiți au dovedit toate afirmările lor prin experiențe.

— **Demonstrațiune socialistă contra unei prelegeri.** Din Pola se telegrafiază, că Paterul ieruit Pavsich a ținut ieri o conferință. Sub durată prelegerii vr'o 2000 socialisti au traversat străzile cântând Marselesa și imnul lucrătorilor. După aceea au asaltat sala conferinței. Poliția intervenind, demonstrații au fost împrăștiați. Pe Duminecă să așteaptă o mare adunare populară anticlericală.

— **Demonstrațiuni sângeroase în Barcelona.** Pe calea Barbarei ieri iară a explodat o petardă, dar n'a cauzat nici o stricăciune. Azi au fost mai mulți inși deținuți. Din incidentul demonstrațiilor de protestare elementele republicane au avut conflicte sângeroase cu monarchiștii, primind mai mulți demonstrații răni.

Rana ministrului president se vindecă repede.

— **Sultanul și scara lungă din Budapesta.** Comandantul suprem, al pompierilor din Constantinopol vice-generalul turcesc, contele Szechenyi Ödön a comandat pe seama pompierilor turci două scări lungi dela o fabrică din Budapesta. Aceste scări mai d'unăzi pompierii au fost provocați să le aducă la Yıldiz-Kiöse, să le vadă și sultanul. Marele pașah le privea cu vădită curiozitate dar și cu oare-care sollicitudine din o ferăstră cu grații a palatului său. După ce pompierii au făcut în fața sultanului și unele exerciții pe scări, un pașah turcesc numai să resti pe ei zicând:

— Puteți merge.

Pompierii se pregătiră să se ducă voind a lua și scările cu ei. Atunci pașah porunci a doua oară, că scările nu este permis a-le duce cu ei. Aceste au și ramas acolo, căci, cum se șoptește

sultanului it este teamă că aflându-se scările în mâinile pompierilor, cine-va se poate folosi de ele pentru a pătrunde cu ajutorul lor în odaia pașahului să-l omoară.

— **Iubirea soldaților japonezi către ofițerii lor.** Nu sunt rari cazurile în cari soldații japonezi își acopăr ofițerii cu trupurile lor. Asemenea caz îl raportează corespondentul ziarului „Standard“, ca întâmplat zilele trecute unul ofițer care rămăsese până la urmă pe puntea unui bastiment japonez de război, care era să fie cufundat, de ruși.

Soldații văzându-l în pericol, l'au trântit cu forța pe punte și l'acoperiră cu corpurile lor contra ploii de gloanțe rusești și nu-l lăsară să se ridice până când vasul n'a eșit din bătaia focurilor rusești.

— **D'ale Impăratului Wilhelm.** Impăratul Wilhelm când a plecat din Palermo, a dăruit prințului Trabis, comandantului Florio și contelui Mazzarino câte un porte-țigaret de aur împodobit cu briliante. La intrarea în palatul Mazzarino împăratul se îndreptă spre Donna Florio și-i prezentă cartea „Cuvintele lui Christ“ zicându-i „m'am gândit la d-ta“. Cred, că în aceste pagini veți găsi o consolățiune în marea d-tale nenorocire“.

Donna Florio a pierdut amândoi copiii săi unul după altul și pe prima pagină a cărții împăratul a scris însuși data și o dedicație.

— **Mahlzeit! — Mahlzeit!** Cetim în Schwarz — Gelb, ziar dinastic, ce apare în Viena: În Germania nordică a intrat în us o nouă formă de salutare. Anume cu începere dela 12 ore din zi până seara la 4 nu mai salută burgerii germani originali cu îndătinatul *Guten Tag!* ci cu *Mahlzeit!* La timpul sus numit pretutindenii nu mai auzi alta, decât *Mahlzeit!* — *Mahlzeit!* — Există ceva mai desgustator, mai prost mai ordinar decât acest nou us? se întreabă Frankf. ztg. Închipueșteți acum că Francezii ar căuta să imiteze această formulă, rostind și Parisianul în loc de *Bonjour!* — *Diner!* — *Diner!* — ce ar fi? Datina asta nouă este în adevăr atât de lipsită de gust și originalitate, încât ziarele germane și-ar câștiga merit nespun de mare și ar face serviciu colossal demnității și autorității Germaniei culte, dacă ar pași cu toată energia contra acestui abus.

— **Copil crescut de ursoaică.** Doi vânători găsiră într-o pădure la Gordon Heights, regiune muntoasă în Pensilvania, o ursoaică jucându-se cu un copil foarte murdar și pe jumătate gol. Curioșii vânători se apropiară și recunoscură în copil pe fiul unui locuitor din satul lor. Copilul fusese răpit cu câte-va luni înainte de un individ, care era amorsat de mama lui, dar de care fiind respins, voise în acest chip să-și răsbune pe dinsa. Inzadar părinții desperați căutară copilul, pe care-l credeau mort. Vânătorii uciseră ursoaică și luară pe copil, și-l duseră la părinții lui. Sărmanul copil, care avea doi ani în momentul răpirii uitase deja să vorbească și morăia ca un urs; nu știa nici să stea drept, ci mergea pe brânci.

— **Limbă lungă.** În Danemarca, Svedia și Norvegia mereu crește interesul general pentru Groenlanda, unde foarte mulți emigrează de pe peninsula Scandinaviei. Așa se esplică faptul, că în timpul din urmă apar foarte des cărți de geografie, de gramatică și sumedenii de dicționare, cari se ocupă cu datinele, viața și limba locuitorilor Groenlandei. Despre limba aceasta s'a știut și până-aci, că sună plăcut la ureche, dar are unicul cusur, că cuvintele sunt cam lungi, deoarece-ce Groenlandezii compun cuvinte noi din câte 4—5 cuvinte lungi. Astfel Groenlandezul, dacă voește să spună ibovniciei sale: *te iubesc*, trebuie să pronunțe cuvântul chilometric: *univigisenuitdluinalerfimaiungnarsiguiac*. Iți poți acum închipui, cât de lungă ar trebui să fie o declarație de amor după toată forma! Biata fată ar încărungi, până ce amozul ar ajunge la sfârșitul dicției sale.

— **Noua lege contra beției în Anglia.** Dela 1 Ianuarie anul 1903 în Londra a intrat în vigoare noua lege despre beție, după care beția se

consideră călcare de lege. Punctele principale ale noiei legi sunt următoarele: Omul beat în loc public poate fi arestat și supus amenzii sau închisorii nu mai mult de o lună: afară de aceasta, judecătorul poate cere amanet sau garanție dela 2 persoane ca asigurare despre purtarea cuviincioasă în viitor. Neaprezentarea unei astfel de garanții poate fi pedepsită cu 3 luni de arest. Acela ce să găsește de 3 ori beat în loc public să lipsește în genere de dreptul de a întrebuința beuturi spirtoase pe timp de 3 ani. Cărciumarul, sau chiar și prietenul, care a tratat cu beutură pe cel „lipsit de drept“ în loc public să supune amenzii de 10 punți (aproape 300 coroane), sau închisorii cu muncă grea. Odată omul recunoscut de bețiv ordinar, femeea sau bărbatul pot să ceară viața separată. În acest caz femeea are dreptul să ceară dela bărbatul său bețiv o anumită întreținere, pe când bărbatul nu e dator să dea femeii sale bețive nici o întreținere. Cluburile, în cari se vind beuturi tari sunt supuse inspecției poliției. Dreptul de a vinde beuturi, e restrâns în anumite margini și ceea ce e mai important e, că cel ce să arată în public beat și cu un copil mai mic de 7 ani, poate fi arestat și adus la judecata poliției, unde poate fi pedepsit cu amendă sau închisoare.

— **Descoperire archeologică.** Orientaliștii germani care fac săpături în valea Tigrului (Turcia asiatică) au desmormontat 5 palate și un templu destul de bine conservate. În locul acela a fost anticul oraș babilonian Asur, iar unul din palatele găsite este al lui Sardanapal.

— **Spital ambulant.** Un vagon colosal, înzestrat cu bucătărie, baie, farmacie, compartiment de operații, salon pentru bolnavi, cu tot ce trebuie unui spital va fi atașat la trenul transiberian, făcând în continuu drumul din Rusia în Mandșuria și viceversa. E primul spital de acest fel.

— **Teatru plutitor.** D-l Hondt, fostul director al teatrului italian din Amstelodam, și-a pus de gând să construiască un teatru plutitor, pe două corăbii lungi de 100 metri.

Teatrul va putea conține 2.300 persoane.

Planurile sunt deja întocmite.

Cu acest teatru, impresarul va scorbii Rinul cu o trupă de operă italiană și se va opri înaintea a 85 de orașe mari și mici ca să dea reprezentațiuni.

— **Explosie de bombă în o biserică din Moscova.** Din Moscova să comunică știrea unei explozii de bombă în biserica *Paraskiev* sub durată serviciul divin de implorare a ajutorului lui Dumnezeu pentru izbânda armelor ruse. Explosia s'a întâmplat aproape de altar, care a fost ruinat total, ear mai mulți preoți au fost grav vulnerați. Credincioșii a fost cuprinși de o nespunșă panică, cari au grăbit afară ieșit pe uși în toată desordinea, pricinuind o astfel de învâlmășeală, că două femei și un copil au fost călcați în picioare. Atentatorul n'a fost prins.

— **Crimă de sinucidere.** Din Paris se relatează una din acele drame cari nu sunt rare nici la noi.

De doi ani un tânăr Léon G..., de douăzeci și șase de ani, croitor, făcea curte unei tinere, Marie F..., care era în serviciul unei închirietor de case, rue de Laharpe Nr. 1.

Iritat că ea opunea o așa de lungă rezistență dorințelor lui, G... se hotărî să isprăvească odată și să aibă cu fata o explicație decisivă. În consecință, într-una din seri, pe la 7 ore și jumătate, să postă în drumul Mariei F... și când aceasta apără, trase asupra ei trei gloanțe de revolver, dintre cari unul o atinse la coapsă.

Apoi G... își trase restul de două gloanțe în piept.

Amândoi au fost conduși la spital.

— **Amazoane rusești.** Un ziar din Petersburg scrie că câte-va femei au făcut o cerere ministrului de război, cerând să le permită „de a forma un corp de amazoane“, care să ia parte la războiul dintre Rusia și Japonia.

Un corespondent englez din Moscova a avut un interview cu Maria Sapernikow, una din femeile cari vor să se facă amazoane.

Maria Sapernikow, care e blondă, slabă și micuță, are un plan foarte serios de acțiune.

— Nu credeți oare, o întrebă corespondentul, că femeile sunt prea slabe, ca să poată susporta oboseala unui război?

— În unele cazuri de sigur, răspuse ea, dar nu uitați că Japonezii sunt de statură mai mică și mai slabi ca femeile ruse, și că noi luptăm cu Japonezii, nu cu bărbați ca ceilalți. Multe femei ruse au luptat în războiul contra lui Napoleon.

„O femeie rusă din popor poate lupta ca doi japonezi.

„Eu pot aduna zece de astfel de femei pe moșiile tatălui meu.

„De ce să nu ni se admită cererea noastră?

„Multe femei ruse pot călări ca și cazacii și știu să țintească perfect de bine.

„Eu chiar însoțesc tot-d'una pe tata la vânătorile de lupi.

„Abia săplămâna trecută am ucis trei lupi într'un singur după prânz la Iogorevsk (un sat lângă Moscova).“

— De ce nu vă mulțumiți să serviți patria voastră ca îngrijitoare la Crucea-roșie?

— Eu nu sunt englezoaică, răspuse d-ra; în Rusia femeia e la fel cu bărbatul, femeii ocupă posturi bine plătite: în Rusia sunt mai multe femei medice ca în întreaga Europa. Noi suntem egale bărbaților.

— Femei progresiste. State-Unite țin de sigur recordul mișcării feministe.

La Dizerville, în Ohio, d-ra Novada Suard a obținut permisiunea de a fi mecanic de locomobile.

La New-Orleans o doamnă anume Blanche D. Leathers a trecut examene de pilot.

În West-Virginia trenul expres a liniei numite Cairo-Short-Linie e condus de o tânără femeie.

• Lângă Savannah, o doamnă a făcut de 6 ani o frumoasă avere luând la licitație toate lucrările maritime ale ținutului.

În Florida s-a aflat o fată, care are meseria de a îmblânzi și a dresa caii.

— Necrolog. Înregistrăm cu regret următoarele: — Profesorul D. Comșa și familia, cu adâncă întristare aduc la cunoștința rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că prea-iubitul și vrednicul fiu respective frate *Victor Alexandru Comșa* ces. și reg. sublocotenent în batalionul de Pioneer Nr. 6, distins absolvent al academiei militare tehnice din Viena după grele și îndelungate suferințe, 12 c. la 11½ ore de noapte, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în vîrsta de abia 26 ani.

Rămășițele pămîntești ale seumpului răposat s'au ridicat Joi în 14 c. n. la 3 ore d. a., din spitalul garnizoanei Nr. 16 din Budapesta și s'au depus în cimitierul central militar din Buda. Fie-I țărîna ușoară! *Jalmica Familie.*

— Necrolog. Înregistrăm cu regret următoarele: Victor Nasta. Ioan, George și Alexandru Racovitză, Elise și Dimitrie Condopol cu fiilor lor, George și Maria Iurașcu cu fiicele lor, Sofia și Nicolae Suizu, Aneta și George Belloianu cu fiicele lor, Electra Crupenschi cu fiul său, Alexandru Iurașcu cu fiicele și fiul său, Ecaterina Iurașcu cu fiul său, familiile Eleonora Iurașcu, Căpitan C. Vărlănescu, Dionisie Ionescu, Victor Popescu și Irina Nasta, au durerea a vă anunța predarea prea iubitei lor soție, mamă, soră, cumnată, mătușă și vară *Adela Nasta*, născută Iurașcu încetată din viața astăzi 31 Martie 1904, ora 1½ p. m. și vă roagă să binevoiți a asista la ceremonia funebă ce va avea loc la domiciliul defunctei în ziua de 2 Aprilie, ora 3 p. m. Băcău, 31 Martie 1904.

Celor întristați trimitem sincere condolențe.

— Palatul împăratului Coreean ars. Agenței Havas din Paris i-se telegrafează din Seoul (cetește Saul), că erii s'a iscat un foc grozav în palatul împăralesc, care a durat toată noaptea. Împăratul a reușit se scape dimpreună cu familia Palatul însă și multe obiecte de artă prețioase au fost nimicite de flăcările incendiului. Împăratul s'a refugiat din pînătea pericolului, ce-l amenința în casa de piatră, ce s'a aflat afară de zidurile palatului. Aici a fost primit în audiență și corpul diplomatic.

— „Vinerea patimilor“. Institutul de arte grafice și editură „Minerva“ din București, din ale cărei ateliere în timpul din urmă au eșit lucrări de o execuție artistică neîntrecută în analele tipografiilor române, a avut fericita inspirație să se gîndească și la popularizarea ope-

relor de valoare ale picturii naționale. Inceputul l'a făcut cu cunoscuta pânză a lui Th. Aman „Vinerea Patimilor“, reprezentând ocolirea cu sfîntul epitaț a bisericii Stavropoleos din București. În fund se vede intrarea bisericii cu pilastri lucrați de mîni măest-re. Fețe evlavioase, cu preotul în frunte, încunjură biserica. Asupra părășilor se proiectează flacăra torțelor. Toată însemnătatea și solemnitatea acestei sfînte zile a cuprinsă în pânza răposatului pictor. Popularizarea unei asemenea opere are o îndoită valoare întîiu ea face cunoscut pe autorul ei, un muncitor foarte valoros și la timpul său străduitor de a ridica nivelul artei picturii. Al doilea ea poate avea o influență bună asupra sufletului oricărui creștin, căci o pictură măastră tot-deanua ochii sufletești ai privitorului spre un ideal. În creșterea poporului nostru pictura a fost nesocotită până acum. La țară, iconarii ruși au răspândit icoane imposibile, ear zugravii de răspîniți au umplut părășii bisericilor cu sfînti cu gura strîmbă. Este timpul suprem ca să se producă o reacție în contra acestor pseudo-sfînti și să se întocmească opere de artă, de care avem un număr frumuseț. Institutul „Minerva“ își va dobîndi merite deosebite pînă în bună-tă-țirea gustului public, dacă va reuși să răsbătă cu tablouri de-a acestea și să le popularizeze la țară ca și la oraș. Și nu numai momente din viața religioasă a poporului; necesar ar fi să se cunoască și alte producțiuni de ale pictorilor noștri. Copii bune, atîrnate în școală, biserică și în casele fie-căruia își pot îndeplini frumoasa misiune. Inceputul e foarte bun: să sperăm că va continua tot astfel, întîmpinînd cuvenita bună-voință. Prețul unui tablou este de lei 2 și se află de vînzare la toate librăriile și la institutul de arte grafice și editură „Minerva“, București, strada regală, 6.

— Un memoriu a lui Moise Nicoară, monografie istorică, de Sever Secula profesor și referent școlar în Arad, a apărut de curînd de sub tipar.

Cuprinde mai multe scrisori de interes istoric și cultural, adresate de Nicoară din București, jumătatea primă a veacului XIX, unor fruntași ai vieții românești din părțile aradane, precum și jalba Românilor ungureni adresată Împăratului, la anul 1884, pentru a li-se da episcop român în Arad.

Interesantele documente ce cuprinde această lucrare sunt însoțite de un studiu istoric al autorului, asupra luptelor naționale și bisericești ale Românilor ungureni, dela mijlocul veacului XVII până în zilele noastre.

Expunerea e avîntată, scrisă cu multă căldură. Obiectivitatea istoricului o dovedesc notele și adnotațiunile.

Ca execuție tehnică, tiparul e frumos, hîrtia fină, ear în fruntea volumului vedem portretul lui Moise Nicoară, frumos reușit

Prețul unui exemplar 1 cor.

Se poate comanda direct dela tipografia diecesană din Arad (strada Révai) trimițîndu-se prețul prin mandat postal și taxa de timbru.

— Durere de stomac. *Sgîrciuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.*

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept „Senega.“ Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la „Maria Fecioară“ a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

Concurs.

«Reuniunea femeilor române din Sibiu» publică concurs pentru conferirea unui stipendiu de kor, 800, — și altui de kor. 1000. — Primul stipendiu se conferă pentru cerceta-

rea cursului de economie casnică susținut de «Reuniunea evangelică din Sibiu», al doilea pentru cercetarea școlii industriale din Késmárk.

Reflectantele să-și înainteze cererile până la 31 Mai n. a. c. cu următoarele documente: a), atestat de botez; b), atestatele școlare, inclusive atestatul despre cercetarea vr'unui curs special; c), certificat despre aplicațiunea de până acum.

Se cere cunoașterea limbii române, maghiare și germane.

Condițiunile detaliate se pot ști dela biroul Reuniunii.

Sibiu, în 6 Aprilie 1904.

Biroul «Reuniunii femeilor române din Sibiu».

M. Cosma,
presid

193 2-2
I. Beu,
secretar

Anunț literar.

În tipografia diecesană din Arad s'a pus sub tipar și în scurt timp va apare în a III-a editie:

„Rugăciunile școlarilor și cântări bisericești“.

Accastă editie e mult îmbogățită, că pe lângă materialul din trecut mai cuprinde: Căntăvasele „Deschidevoin gura mea“ și „Crucea însemnînd Moise“ carti se cîntă mai mult peste an; apoi, rugăciunile la masa, „Polieleul“ cu toate pripelele „Marinuse“ de peste an etc., astfel, că cartea cu 3—4 coale de tipar va fi mai mare ca cele din trecut. Totuș prețul s'a ridicat numai cu 10 fil., așa că în loc de 30 fil. va fi cu 40 fil. (20 cr.). L-gătură elegantă aurită. — Cea mai folositoare carte pentru școlarii și adulții.

Se poate comanda dela tipografia diecesană, librăria Petru Simțion și învățătorul Nicolae Ștefu, Arad. Cumpărătorilor până la 40 exempl. se dă 10% — dela 50 în sus 20%.

Bibliografie.

A apărut: „Moda Nouă“ ilustrată nr. 14 (anul III-lea) conținînd modele celor mai elegante toalete: de preumblare, de primăvară, de vară, pentru domnișoare pentru doamne, pentru felițe, costume drăguțe, jupoane cochete, jupe corsaje, pălării, toce; colț de budnar, Tischläufer, careu de broderie etc., etc.

Cronica Modei. Prepararea unui parfum, sfîrșit fatal, (nuvelă) Moda voalurilor. Din jurnal (impresii de Marcella) Mizerie, unei călătore, le voi uita, (poezii).

Paradisul servitoarelor. Culeșul ferbinte (după Catulle Mendès. O drăcie (schită veselă. Cugetări, sfaturi pentru bucătărie. Tapetele negre. — Amazoane ruse. Jocuri recreative, Poșta redacției. Tipar gratuit: Pelerina de primăvară. Tragerea premiilor pe luna Martie premii de mare valoare acordate abonatelor o pianină în valoare de 1000 lei prețul 20 bani numărul.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Prăvălie (Dughian) de închiriat.

Prăvălia împotocolată sub firma Demetriu Băncița situată în mijlocul comunei Gherbovețiu (Comitatul Caraș-Severin) de-împreună cu 4 odăi de locuit, cuină, magazinuri, grăjduri, pivniță (podrum) și grădina sunt de închiriat. Marfa aflătoare în prăvălie încă se vinde cu prețuri reduse.

Cei-ce doresc a închiria această casă cu prăvălie să se adreseze cătră dl Aurel Simțion comptabilul casei de păstrare „Nera“ din Bozovicu.

Îndată efect surorinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. **Nou!**
 Mai nou product igienic pentru înfrumșetarea și nobilizarea pielii.

Efectul îndată fără esemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei netezimi de marmor alb și fineță, care acū nici prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.
 Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.
 Crème fără grăsime agitează în tot locul o senzațiune insuficientă. Mai perfect pe terenul pentru îngrigirea înfrumșetării. Nesticăcios! În moment efect.
 Pe timpul întrebuintării dispar peste galbene, bube de înferbintări, bubite, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.
 Netezește sbărcituri și semn de bubat, acoardă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșetă frapantă și o culoare dragostoasă.
 Jahner-Crème fără grăsime să poată mai virtos ziua cu succes a se întrebuinta. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de ori-ce aspreală și esereită influința cea mai binefacătoare asupra pielii. La întrebuintarea Jahner-pomadiei trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadiei se întărește foarte esențial. 1 drb. 60 fileri.

Jahner pudor. Jahner-pudorul este nedispuitaver non plus ultra a tuturor pudurilor. Este un pudor pentru bal, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a acoperi, ci este și absolut nesticăcios. Jahner-pudorul este un product perfecționat, care în privința bunății și a fineții și a nepernișității este asemenea ori-cărui pudor indigen și din țări externe. Pentru blondine să ia: rosa sau alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 șutulă 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nici-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate decât recomanda la carne burețioasă a dinților. Toemai așa se potrivește la dinți cu rădăcină clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fileri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele carii întrebuintează pasta cu săpun continuatoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; urnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dată a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea ților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, întărează în mare măsură creșterea și contribuie hotărît la deplina înlăturare a mătretii din cap. 1 sticlă 60 fileri.

Jahner vâpșeală de păr. Resultat reușit! Nu decolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai nou nesticăcios mijloc care îndată după prima întrebuintare recăștigă culoare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după ce brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea la fie-cărui etui. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebuintare de sigur nu s'întâmplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau băl) pentru părul încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos băl, roșu și brunet să poată în timp foarte scurt băl-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nesticăciosă, fluidul e fără loare și miros, care nu colorează nici pelea, dar nici pănzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu să poată cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vâpșeală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusă. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarrhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gâdelării în ghit, catarrhului de plămâni, a respirației grele. 1 șutulă 80 fileri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în mușcui, Exudate, Ischias, Serănțirea unor membre, înțepenirea mușcuiilor și coardelor chilaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc sângele, iritează activitatea mațelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, ferea stricată și mășitele rămase din alte beteșuguri. 1 boiță 80 fileri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acriunea, flegma și ferea supăduă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce istuirea rânzei (st-machului) în mișcare nouă și e-cită pofta la mâncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vânturice, sporește activitatea Intestinelor, delatură ridicarea din stomach, amărăneea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 fileri.

Unsoare de rică a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rică ci la tot felul de excreșcenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

141 8-16

Comandele să se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.
 Temeșvár-Fabric strada principală Nr. 70.

CORNEL TĂMĂȘDAN

neguțator de condimente, delicatose și ape minerale în ARAD

Calea Arhiducelui Iosif Numărul 12.

Recomandă depositul său bogat arangeat, unde se poate căpa: marfă colonială, delicatose, cea mai floă teă din străinătate, rum, procurate din sursele cele mai renumite, tot felul de ape minerale, vinuri din patrie și străinătate, șampanie franceză și ungară, cognacuri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

— Sămênțe de sêmênat de ale lui Mauthner. —

Pachetare gratuită. La cumpărare cu banii gata 20% rabat.

■ N-rul Telefonului 419. ■

158 11-20

„MAREȘANU“

instituit de credit și economii, societate pe acți în **MARIA-RADNA.**

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.
 Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Diracțiunea.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS IOZSEF

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4.

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan pentru cafea, ceaiu; vase de lavoar, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șel.

173 7-15

KOSZAR ÉBÉLIA

Telefon 423.

Timisoara, Józsefváros, str. Bonnaz Nr. 15
 Plane, pianine, harmonii, cimbele, fabricate proprii și construcții recunoscute.

Fabricate dela fabrici din patrie și din străinătate.

INSTRUMENTE FOLOSITE.

Diferite automate mono-și multisonne.

Institut de împrumut.

Reparațiuni.

Intonare.

189 4-26

Catalogul cu prețuri gratuit.

Premiat cu medalia cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896.

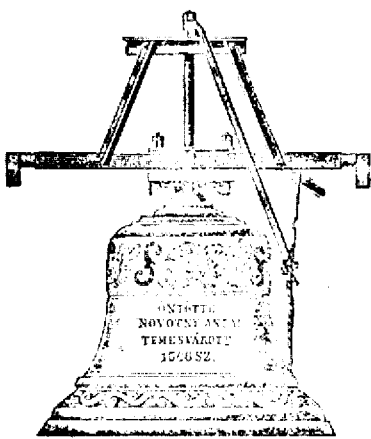

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabrie.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, prevăzute cu adiuștrii de fer bătut, construite sare a le întorcea cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt măntuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mize inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura

S se pentru ceea ce un ton mai intensiv, mai sădenc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cea de sistem vechiu, sau că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton unui clopot de 408 klg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunilor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștrare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal.

Clopote în greutate de 300 klg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco

1035 35-52

Cel mai mare atelier pentru fabricarea
mausoleelor în Ungaria de Sud.

Isvorul de comanda cel mai echitabil
și comod.

Serviciu prompt.

Soliditatea o confirmă multele
scrieri de recunoștință.

Place de marmoră p. mobile
și
tot felul de lucruri sculptate.

Kapfer György

TIMIȘOARA.

Gyárváros, Andrássy-ut 16 szám.

138 8-30

Cel mai efitin isvor de cumpărare
în una din cele mai mari prăvălii de
Oroloage și giuvaricale

din Arad

Pentru prețuri ne mai pomenite
se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

classornicar și juvaerģiu

Arad, strada Templon.

(Palatul minoritilor).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

" " " dame " 12 " " "

" argint " bărbați " 5 " " "

" " " dame " 6 " " "

" oțel și nikel " 2 " " "

Wecker " 1'50 " " "

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă
1005 147— aceleași prețuri.

Primesc și schimb obiecte de lux,
cumpără pe lângă prețul cel mai înalt
posibil, aur și argiat calcat.

— Telefon n-rul 438. —

Industria de lumină de ceară

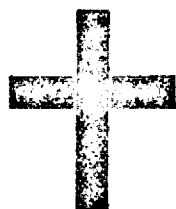
St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timișoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa,

colț cu statua sf. Maria.

148 17-30

**Fabrică de lumină de
ceară artificială.**

Distinsă cu premiul statului și cu
lauda personală a M. S. Regelui.

■ Fără fum și fără scurgere. ■

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.
Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atențiunea
On. Public și a On. preoțimii cu cele
mai bune lumină de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 106—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până
la cea mai de lux. — Comandele din
loc și provincă se efectuează prompt
și punctal. — Lucru bun și solid.
Prețuri moderate. Serviciu punctal.